

Pot v Puštal

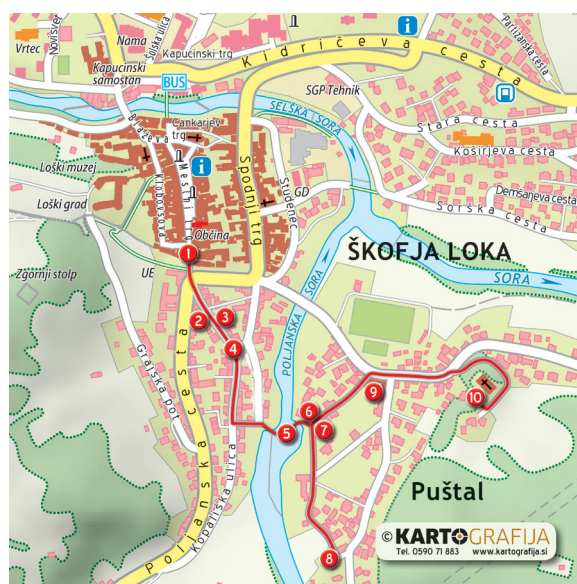

Kaj bomo u postu jedli,
ta skrb nas ne mori,
za to skrbijo Puštuci,
ki vsi so žabarji.

Od malga do velikga
vse žabe tam lovi,
včasih še kakšna krota
se v žakel privali

Če uši si se nalezu,
de te po glav srbi,
glavnikarji po Puštal,
te rešijo skrb.

(iz pesmi Škofjeloška I., Tine Sever)

Pot v Puštal

~

2 km

1-1,5 h

Informacije:

Turizem Škofja Loka
Kidričeva cesta 1a
4220 Škofja Loka
T: +386 4 517 06 00
E: info@skofja-loka.com
W: www.skofja-loka.com

TD Škofja Loka
Mestni trg 7
4220 Škofja Loka
T: +386 4 512 02 68
E: td-skofja.loka@siol.net
W: www.skofjaloka.info

Projekt LEADER
V zgodbe odete poti

Za vsebino informacij je odgovorna Razvojna agencija Sora d.o.o.
Organ upravljanja, določen za izvajanje Programa razvoja podeželja
RS v obdobju 2007-2013, je Ministrstvo za kmetijstvo in okolje.

Lokalna skupina
loškega področja
888 LAS
Gradimo na vrednotah področja!

RAZVOJNA
AGENCIJA
SORA d.o.o.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Na sprehodu po tematski poti vas bodo po Puštalu spremljale zgodbe, ki vam bodo razkrile, kako so »Puštuci« živel nekdoč. Izvedeli boste, kako so s Puštalom povezani hudič, glavnik, žabe in še marsikaj zanimivega.

Čeprav je Puštal le streljaj oddaljen od Škofje Loke, nasprotja med Puštalom in Škofjo Loko segajo že v srednji vek. Ozemlje Puštala je bilo že v 13. stoletju odvzeto freisinskemu škofu in je tako pripadalo drugemu gospostvu kot mesto. Tudi družbeni položaj Puštalcov se je močno razlikoval od meščanskega, saj so v Puštalu živeli kajžarji in bajtarji, ki so se preživljali predvsem z neagrarnimi dejavnostmi. Ena izmed najbolj razširjenih je bila glavnikarstvo, najbolj nenavadna pa lovljenje in prodaja žab, ki jih je bilo v Puštalu na pretek. Zaradi te dejavnosti so se Ločani radi norčevali iz Puštalcov ter jim tako vračali za draženje z loškimi smojkami.

Pot se začne na Mestnem trgu nasproti Martinove hiše **(1)** in od tu vodi čez glavno cesto v Karlovec. Ime predmestja Karlovec najverjetneje izvira iz imena hrvaškega mesta Karlovec v Vojni krajini. Predmestje se deli na Zgornji Karlovec, ki so ga zaradi prehoda v Poljansko dolino imenovali tudi Poljansko predmestje, in na Spodnji Karlovec, ki se v katastrih pojavlja pod imenom Essel Gasse – Oslovska ulica.

V Karlovcu na Kopališki ulici 8 stoji Firbarjeva hiša **(2)**, ki je ime dobila po hišni dejavnosti – firbarstvu oziroma barvarstvu. Z barvarstvo dejavnostjo je v hiši začel Jurij Pokorn, ki je bil ugleden mož, v letih 1861–1866 celo loški župan. Dejavnost se je v hiši ohranila do leta 1907, še danes pa lahko na njeni zunanosti vidimo dokaze barvarske obrti – če pogledate na vrhnji del hiše, boste opazili »grablje«, kjer so včasih sušili pobarvano laneno platno.

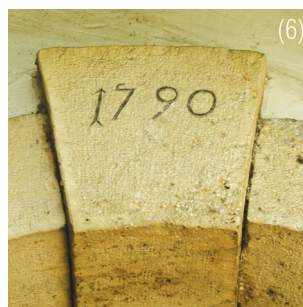
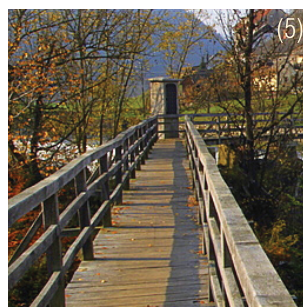
Glavnikarstvo Po ustnem izročilu so glavnikarsko obrt zanesli v Škofjo Loko Tolminci in Vipavci v prvi polovici 18. stoletja. Obrt se je najprej razvila v mestu, kasneje pa so bili glavni nosilci glavnikarstva na območju Puštalci. Glavnike oziroma »kampe« so izdelovali iz govejih in koštrunovih rogov, da so iz roga izdelali končni izdelek pa je bilo potrebnih osemnajst do dvajset delovnih faz.

Le nekaj korakov naprej po ulici na levi strani ceste stoji rojstna hiša Frana Jesenka **(3)** (1875–1932), priznanega botanika in genetika, enega od ustanoviteljev današnjega Triglavskega narodnega parka in prvega profesorja botanike na leta 1921 ustanovljeni Univerzi v Ljubljani.

Na križišču Kopališke in Fužinske ulice, na meji dveh predmestij, Karlovca in Studenca, stoji Lepo znamenje **(4)**. Prvotno znamenje je bilo leseno, od leta 1826 dalje pa tu stoji zidano znamenje. Poleg znamenja stoji vodnjak, kamor so včasih hodili po vodo. Hiša za Lepim znamenjem je dobila svoje ime prav zaradi bližine znamenja – pri hiši se je namreč včasih reklo pri Znamčkarju.

Talne oznake vas od Lepega znamenja nekaj časa vodijo med hišami v Karlovcu, nato zavijete levo proti Hudičevi brvi **(5)**. Puštalci in Ločani vedo povedati, da je lesena brv čez reko Soro svoje ime dobila po nekdanjem prikazovanju hudiča na tem kraju. Ko so domačini na obeh straneh mostu postavili znamenje, so ga za nekaj časa pregnali, nato pa se je ponovno začel prikazovati na sredini mostu. Hudiča so dokončno pregnali pod Šturmovo skalo, ko so tudi na sredo brvi postavili znamenje, posvečeno sv. Janezu Nepomuku, zavetniku mostov.

V Puštalu je nekaj časa stanoval tudi slikar **Rihard Jakopič**.

Na drugi strani mostu ob poti stojita dve lepo ohranjeni zidani hiši iz 18. stoletja. Prva je Bernikova hiša **(6)**, druga pa Poličarjeva hiša **(7)**. Na fasadi Poličarjeve hiše poiščite oznako, datirano z datumom 27. 9. 1926 – do te oznake je segala voda ob veliki poplavi leta 1926. Zaradi močnega neurja in divjanja hudournikov sta takrat poplavljali Poljanska Sora in Gradaščica, huda povodenj je zahtevala tudi več smrtnih žrtev.

Pot nato vodi desno mimo nekdanjega kopališča proti Nacetovi domačiji **(8)**, zgrajeni v 16. stoletju, ki je svoj baročni videz dobila leta 1755. Imenuje se po lastniku Ignaciju Homanu, ki je hišo kupil leta 1818, od takrat pa prehaja iz roda v rod. Nacetova hiša ostaja živa po zaslugi lastnikov, družine Polenec.

Od Nacetove hiše se po isti poti vrnete do Hudičeve brvi in nato pot nadaljujete proti Puštalskemu gradu **(9)**.

Avgust Berthold (1880–1919), slovenski fotograf in impresionist se je rodil v Puštalskem gradu, njegova mati Ema je namreč izhajala iz rodbine Oblak – Wolkensperg. Bil je prvi slovenski umetniški fotograf, njegov vzdevek je tudi peti impresionist. Njegovo fotografijo Sejalca naj bi za predlogo svoje slike uporabil Ivan Grohar.

Puštalski grad se omenja že v 13. stoletju, sedanji videz gradu pa je nastajal od 16. stoletja dalje. Kapelo sv. Križa v Puštalskem gradu krasí freska Giulia Quaglia Snemanje s križa iz leta 1706, ki sodi med dragocenejše umetnine v Škofji Loki. V gradu je danes glasbena šola. Ker je grad v zasebni lasti, si grajskega dvorišča ni vedno mogoče ogledati.

V 16. stoletju je bilo puštalsko gospostvo močna opora **protestantizmu**. V grajskem stolpu so puštalski gospodje dali urediti molilnico, kamor so zahajali tudi protestanti iz Škofje Loke in Stare Loke.

Od Puštalskega gradu pot vodi desno proti Hribcu **(10)**, približno 100m tudi ob glavni cesti, zato previdnost ne bo odveč. Kratek vzpon na Hribec vas mimo kapelic Križevega pota pripelje do cerkvice sv. Križa, ki so jo v začetku 18. stoletja dali postaviti puštalski gospodje Wolkenspergi.

Oblak von Wolkenspergi Rodbina baronov Wolkensperg je po mnenju zgodovinarjev ena redkih plemiških rodbin s slovenskimi koreninami. Začetnik rodbine Wolkensperg je bil Marko Oblak, ki je leta 1696 kupil Puštalski grad.

Tematska pot se tu konča, ostane vam le še povratek do Mestnega trga v Škofji Loki.

Oglejte si še:

Staro mestno jedro Škofje Loke | Center domače in umetnostne obrti na Mestnem trgu | Loški muzej v Loškem gradu | Pot treh gradov
Kapucinska knjižnica | Iz Hribca vodi označena planinska pot na Osolnik (858m, 2h 15min)

Parkirišča: Pri UE Škofja Loka (plačljivo) | Pri nogometnem igrišču v Puštalu (brezplačno) | Parkirišče nasproti glavne avtobusne postaje (brezplačno)

Gostinska ponudba v bližini:

Kavarna Homan | Kavarna Vahtnca | Kavarna Na Štengah | Picerija in špagetarija Jesharna | Restavracija Kašča | Pizzerija Klementina
Pizzerija Origano

